

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 20 (2009) 1998 m. gegužės mėn 26 d.

Eina 43-čius metus

Melbourne

Ypatinga vieta Mergelėi Marijai

Popiežius Jonas Paulius II priminė, jog pasirengimuose artėjančiam Didžiajam krikščionybės jubiliejui ir pačiuose jubiliejiniuose renginiuose, kurie prasidės po pusantro metų, ypatinga vieta turi būti skirta Mergelėi Marijai – Dievo ir mūsų visų motinai.

Kreipdamas mūsų žvilgsnius į Kristų, jubiliejus mus ragina žiūrėti ir į Mariją. Negalime atskirti Sūnaus nuo Motinos, nes ši giminytė yra Jėzaus asmeninio identiteto dalis. Jau ankstyvosios krikščionybės laikais nustatytos pirmosios tikėjimo išpažinimo formulės tvirtina, jog Jėzus yra Dievo Sūnus ir Marijos sūnus. Pavyzdžiui, Tertulijonas sako: "Turime tikėti vieną Dievą, visagalį, dangaus ir žemės sutvėrėją ir jo Sūnų Jėzų Kristų gimusį iš Mergelės Marijos".

Motina Marija buvo pirmasis žmogus džiaugęsis Dievo gimimu, kuriuo prasidėjo žmonijos gyvenimo era, - sakė Šventasis Tėvas. Angelas Marijai pranešė, koks ypatingas likimas laukia josios kūdikio. Marijos džiaugsmas yra visų būsimųjų jubiliejų džiaugsmo pagrindas, taigi ir šio, kuriam dabar mes rengiamės. Dėl to Marija turi dalyvauti ir šiuose mūsų pasirengimuose dutūkstantųjų metų jubiliejui. Mūsų jubiliejinis džiaugsmas tur būti dalyvavimas Marijos džiaugsmu.

Marijos giminytės su Kristumi, Motinos ir Sūnaus ypatingo ryšio, norėjo pats Dievas savo amžinajame išganymo plane, - sakė Popiežius. Išganymo pažado išsipildymas prasidėjo Mergelės Marijos sutikimu. Dievas atsiuntė savo angelą pas Nazareto Mergelę ir klausė jos sutikimo. "Štai, aš, Viešpaties tarnaitė, tegul būna taip, kaip tu sakai". Šis pritarimas perkeitė pasaulio likimą: pradėjo pildytis Dievo pažadas ir žmonijai atsivėrė amžinosios laimės akiračiai. Dievo įsikūnijimas ir gimimas iš Mergelės Marijos, mus įgalina ją vadinti Dievo Motina. Po pirmųjų dvejojimų ir tam tikro atsargumo laikotarpio, Dievo Motinos titulą "Theotokos" galutinai Marijai pripažino 431 metų Efezo visuotinis susirinkimas.

Dalyvaudama Kristaus mesijinėje veikloje ir jo kančioje, stovėdama prie mirštančio Kristaus kryžiaus, kaip liudija evangelistas Jonas, Marija nusipelnė ir kito - visos žmonijos Motinos vardo, - kalbėjo Popiežius maldininkams.

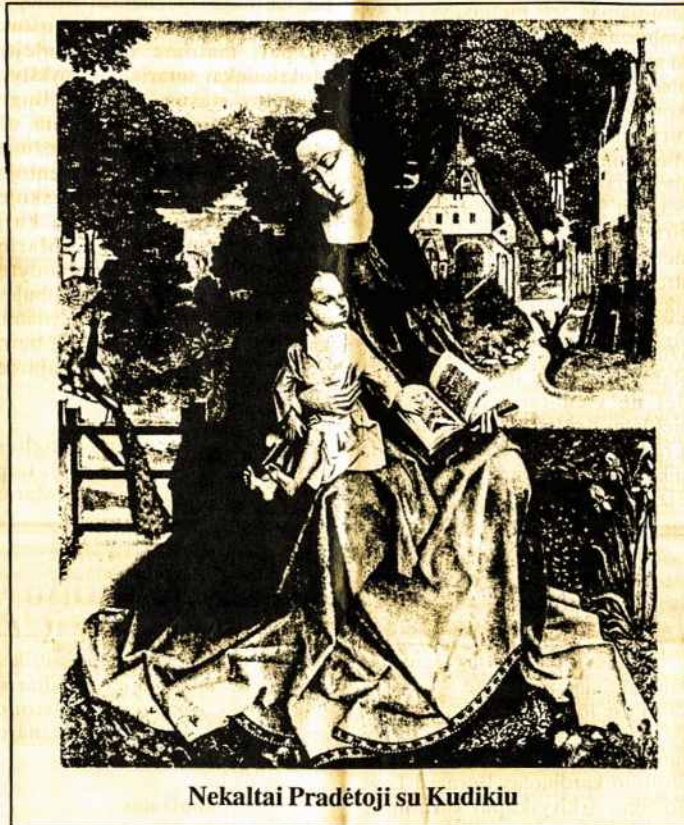
Mirštančio Kristaus žodžiai: "štai tavo Motina" yra skirti mums visiems. Ir mes privalome mylėti Mariją, kaip Kristus ją mylėjo, priimti ją į savo namus, į savo gyvenimą, eiti su ja tais keliais, kuriuos mums nutiesia Šventoji Dvasia.

LRTV

pasaulio duodamą ramybę. Pastaroji pagrįsta žmonių susitarimu; Kristaus ramybės pagrindas yra gyvoji Dvasios esybė, padedanti laikytis Žodžio ir sudaranti sąlygas tikinčiojo širdyje apsigyventi Dievi. Nuo šiol mes pasitikėdami laukiame Dvasios dovanos; tam pakanka priimti Kristaus ramybę ir laikytis jo Žodžio, juo tikėti ir leisti, kad jisai neštų mumyse gausius Viešpaties žadėtuosius vaisius.

"Bažnyčios Žinios"

"Vėl grįšiu pas Jus!"

Nekaltai Pradėtoji su Kūdikiu

Šiandien girdime Jėzaus žodžius, pasakytus Paskutinės Vakariinės metu. Tai bene reikšmingiausi ir brangiausi Jėzaus pasakoti žodžiai. Reikia pripažinti, jog bendras įspūdis, juos išklausius, gana netikras. Mus kiek glumina tai, jog nesilaikoma mums įprastos loginės pasakojimo sekos. Atrodo, kad Viešpats skuba nuo vienos temos prie kitos, o šių minčių niekas tiksliai nesusieja. Vis dėlto kiekvienas sakinytis yra svarbus ir vertas gilesnio išplėtojimo.

Pirmiausia norime suprasti ryšį tarp Žodžio, Tėvo, Sūnaus ir Dvasios. Atrodo, jog Evangelijoje tuo pat metu kalbama apie vieną ir apie keturias skirtingas tikroves. Tokia galėjo būti ir Viešpaties valia: pasakojimas sukonstruotas taip, jog jo prasmė išsprūsta nuo bandymų racionaliai analizuoti.

Svarbu priimti Dievo žodį tokį, koks jis mums duotas, su visa didybe ir intymumu, jėga ir švelnumu. Čia Viešpats tarsi nori mus apgaubti savo gyva esamybe, drauge konkrečiai ir neapčiuopiamai, patiriama ir nesuvalkiama. Jis turbūt trokšta mus įtikinti savo meilingu artumu, jo meilė tokia turtinga, jog mes niekuomet neįstengsime jos aprėpti.

Jėzus pats duoda į savo kalbas raktą ir priemonę įsiskverbti į šį slėpinį: "Aš iškeliu ir vėl grįšiu pas jus... Ir dabar, prieš įvykstant, jums pasakiau, kad tikėtumėte, kada tai bus įvykę". Jėzus norėjo parengti savo apaštalus būsimajam atsiskyrimui. Netolimoje ateityje jis ne kartą iškelia. Artimiausias jo pasitraukimas jau čia pat - tai laikotarpis nuo jo mirties iki prisikėlimo. Antrasis - tarp dangun žengimo ir Sekminių. Trečiasis apima Jėzaus Dangun žengimo ir jo šlovingo grįžimo laikų pabaigoje metų. Kristaus žodžiuose galime išvengti dvasinę pranašystę, siekiančią ne tik ribotą apaštalu auditoriją, bet skirtą visai Bažnyčiai, kiekvienai tikinčiųjų kartai, besirengiančiai švęsti Sekmines.

Dar gyviau suskamba išklausius skaitinius iš Apaštalu darbų ir Apreiškimo knygos. Viešpats apgaubia žmogų savo esamybe, pasireiškiančia dvejopa vienybės ir įvairovės perspektyva. Įvairovė akivaizdi, nes Jėzus kalba apie tris asmenis ir jiems priskiria skirtingas misijas. Tėvas siunčia. Jis siunčia Sūnų ir patiki jam perteikti žinią, ištarti Gyvenimo Židį. Kristaus vardu Tėvas siunčia Dvasią, kad ji primintų Jėzaus žodžius. Sūnus vykdo visa tai, ką jam liepia už jį viršesnis Tėvas. Sūnus duoda savo ramybę. Dvasia moko, primena visa, ką Kristus pasakė.

Nepakanka išskirti kiekvieno Asmens vaidmens. Jėzus taip pat atskirai apibūdindamas kiekvieną

primygtinai parodo visų vienybę. Jie niekuomet neišskiriami, jie tobulai suvienyti. "Mes pas jį ateisime ir apsigyvensime" (Jn 14, 23). Skaitinyje iš Apreiškimo knygos regime Dievo esamybę savo Bažnyčioje ir kiekviename tikinčiajame. Čia aprašoma Naujoji Jeruzalė, žėrinti Dievo šlovę. Sakoma, kad šioje Naujojoje Jeruzalėje nebera šventyklos, nes "Viešpats, visagalis Dievas, ir Avinėlis yra jo šventykla <...>, jį apšviečia tviskanti Dievo šlovė ir jo žiburys yra Avinėlis (Apr 21, 22-23). Dievo šlovė, Avinėlis ir šviesa; tai sudarantis vienybė trejetas. Jie skirtingi, tačiau neatskiriami; tokia yra Dievo esamybė.

Apreiškimo knyga neleidžia abejoti jos universalumu. Kartu ji skirta tiems, kurie laikosi Jėzaus žodžio: "<...> kas mane myli, laikysis mano žodžio <...>, mes pas jį ateisime ir apsigyvensime" (Jn 14, 23). Laikytis Žodžio, kylančio iš Dievo, ištarto Kristaus, išmokyto Dvasios, - tai pamatinis Apaštalu darbų knygos šiandieninio skaitymo pamokymas. Iš Judėjos kilę krikščionys atvyko į Antiochiją. Jiems būdingos žydų tradicijos bei auklėjimas, apipjaustymas jų akyse yra priklausomyje Dievo tautai pagrindinis ženklas. Jei Jėzus yra tikrojo Dievo siūstasis, kaip krikščionis žmogus gali drįsti abejoti šio ženklo būtinybe? Paulius ir jo palydovai Antiochijoje sutiko visai

kitokios kultūros žmones, vyrus ir moteris, kurie jėjo į Dievo tautą Jėzaus skelbtuoju krikštu. Sūnerimusi Antiochijos bendruomenė siunčia Paulių, Barnabą ir kitus pasiuntinius į Jeruzalę pasitarti su apaštalais ir vyresniaisiais. Bendruomenė norėjo žinoti, koks buvo tikrasis Dievo žodis, tikrasis Tėvo mokymas perduotas per Kristų ir primintas Dvasios.

Pasvarstę apaštalai ir vyresnieji surašo laišką: "Šventajai Dvasiai ir mums pasirodė teisinga" (Apr 15, 28). Laiške vardijami sprendimai, kuriais stengiamasi pagarbiai išlaikyti gautąjį mokymą ir nepažeisti bendruomenės vienybės, nes tiesa negali ardyti meilės.

Ankstyvoji Jeruzalės bendruomenė patyrė Dvasios esamybę, leidusią suvokti Jėzaus žodį konkrečioje situacijoje. Šioje konfliktinėje situacijoje Jėzaus, atrodo, nėra; Šventoji Dvasia įkvepia žodžio prasmę ir padeda jos laikytis.

Taigi nuo šiol galima suvokti glaudų apgaubiančios Viešpaties esamybės ir Jėzaus apaštalam suteiktos ramybės ryšį. Ankstyvoji Jeruzalės bendruomenė išgyveno tai, ką Kristaus vardu žadėjo Šventoji Dvasia; nuo pirmųjų Sekminių Bažnyčią tą patį išgyvena kiekvienais metais.

Kristaus ramybė nepanaši į

Turino drobulė – kančios ikona

Turino drobulę tyrinėjantys įvairių sričių mokslininkai sindonologai šį vardą gavo pačios drobulės itališkojo pavadinimo Sindone. Šis žodis betgi yra graikiškos kilmės ir reiškia įkapių drobulę. Sindonologai yra įvairių sričių mokslininkai: istorikai, medicai, biologai, chemikai, archeologai, genetikai, menotyrininkai, bet to dar audimo datavimo radioaktyviaja angilimi, fotografijos, rentgenoskopijos ir daugelio kitų sričių ekspertai. Kiekvienos srities tyrimai ir jų rezultatai gali pateikti išvadų tik pavieniais drobulės liečiančiais klausimais, todėl pilnesniam vaizdui sudaryti sindonologai glaudžiai derina savo darbo rezultatus. Sindonologija tad ir yra įvairių mokslo šakų drobulės tyrimas. Ne tik mokslininkai, bet ir daugelis sindonologijos mėgėjų bei apžvalgininkų buvo gerokai apstulbinti rezultatai, kurie buvo paskelbti po 1988 metų bandymo nuostatyti drobulės amžių pagal radioaktyviosios anglies metodą. Trijose skirtingose žinomų institutų laboratorijose Oksfordo, Taksono ir Ciuricho, nepriklausomai vykdytų tyrimų rezultatai buvo stulbinantys: pasak jų, siūlai paimti iš drobulės audeklo esantys 750 metų senumo. Tyrimas, atrodo, patvirtino falsifikato teoriją, esą drobulė buvusi pagaminta viduramžiais. Savaime suprantama, kad krikščionims ne tiek svarbu, kuriame amžiuje yra kilusi dabar garbinama drobulė. Daug svarbiau jos teologinė prasmė: Kristaus kančios, mirties ir prisikėlimo liudijimas.

Betgi toks samprotavimas netenkina griežtų mokslo kriterijų. Todėl drobulės autentiškumu įsitikinę sindonologai po radioaktyviosios anglies metodu įvykdytų eksperimentų nenuleido rankų ir tęsė savo tyrimus. Vienas jų, Milane gyvenantis Mario Moroni, atliko eilę drobulės palyginimų, paremtų ikonografinės pirmojo tūkstantmečio medžiagos tyrinėjimais. Jo tyrimų rezultatai rodo, kad drobulės Nukryžiuotojo atspaudu išvaizda buvo žinoma Krisaus portretą kūrusiems pirmojo tūkstantmečio meninkams. Mario Moroni tvirtina, jog Kristaus veidas, pavaizduotas ant mažų auksinių monetų, nukaltų Bizantijos imperatoriaus Justinijono II laikais, tai yra 692 metais, visiškai sutampa su drobulės veido bruožais. Turino drobulės žmogaus veido atitikimas veidui, esančiam ant Romos imperijos laikų monetų, be abejonės yra įdomus, tačiau tai ne vienintelis tokio pobūdžio sutapimas. Moroni atkreipia dėmesį, į tai jog pirmieji krikščioniški paveikslai, kuriuos dabar žinome, siekia maždaug 200

metus ir yra grynai simboliniai: duonos kepalėliai krepšyje, kryžius ir balandis, kryžius, įspaustas ant duonos kepalėlio, inkaro formos kryžius su žuvimis, ganytojas su avimis. Kartais mėginamas vaizduoti Jėzaus, jaunuolio, piešimas, bet vargu ar tai reiškia portretinį panašumą,

Bizantijos menininkų vaizduojamas Kristus

Kristaus, kaip suaugusio žmogaus, su barzda ir ilgais plaukais, atvaizdas, pirmą kartą pasirodo ketvirtajame amžiuje ant Komodilės katakombų lubų. Panašus atvaizdas, datuojamas 380 metais, yra ir šv. Ambraziejaus bazilikoje Milane. Šie du senoviniai Kristaus portretai yra labai tolimi tuo metu viešpatavusiam ikonografiniam stiliui, tačiau jų autentiškumas yra neabejotinas. Mus domina kita: Būtent, kad šie du atvaizdai sutampa su atvaizdu esančiu Turino drobulėje. Visą pirmąjį tūkstantmetį Bizantijos menininkai, vaizduodami Kristų, atrodo stengiasi kiek galima tiksliau atkurti veidą, kurį mes dabar žinome iš drobulės. Jie vaizduoja užmerktas akis, ausis slepiančius plaukus, ištinusį dešinįjį skruostą. Bet ne vien tai. Ikonografai, priešdami Kristaus figurą, vaizduoja jį raišu. Bazilijaus I Makedoniečio laikais, devintojo amžiaus pabaigoje, Bizantijoje nukaltose monetose

vaizduojamas soste sėdintis ir žmones laiminantis Kristus. Veidas šioje monetoje ne taip jau aiškiai nukaltas, nors atskiromis detalėmis irgi panašus į veidą drobulėje. Tačiau įdomensė kita smulkmena: kairioji Kristaus koja ištiesta pirmyn, tuo tarpu dešinioji pasukta į šalį stačiu kampu. Kiti tų laikų Nukryžiuotojo paveikslai vaizduoja vinių žaizdas kojoje, tačiau dešiniojoje ši žymė taip pat atrodo pasukta. Šie vaizdai, panašu, irgi yra įkvėpti drobulės, kurioje žmogaus dešinė koja atrodo trumpesnė ir nenatūraliai pasisukusi. Taip pat įdomi dar viena aplinkybė: pirmojo tūkstantmečio menininkai vaizduoja Kristų, kaip turinti keturis pirštus. Tą patį matome ir drobulėje. Mokslininkai sutaria, kad nykštys, perkalus riešus, dėl nevalingo reflekso iš tiesų pasislepia už plaštakos. Dešimtajame amžiuje Kapadokijoje pastatytos šventojo Jono bažnyčios freskoje pavaizduotas įdėklas, pro kurį matosi Kristaus veidas. Mario Moroni tyrinėjimais, atrodytų sustiprintų įsitikinusių drobulės autentiškumu pozicijas, liudydami, kad dabartinė Turino drobulė buvo žinoma dar pirmajame tūkstantmetyje.

Radioaktyviosios anglies analizė drobulės klimę datuoja tarp 1260 ir 1390 metų. Pasak Mario

Moroni, tai ne tik kad neišsprendžia drobulės paslapties, bet tik dar labiau komplikuoja situaciją. Jis, tvirtindamas, kad drobulė buvo žinoma jau pirmajam tūkstantmetyje, teigia, kad jei dabartinė drobulė tikrai kilusi viduramžiais, tada ji yra šiuo metu dingusios autentiškos, apaštalių laikus siekiančios drobulės kopija.

Drobulės autentiškumo dokumentas

Drobulę tyrinėjęs, dabar jau miręs genetikos specialistas Jerome Lejeune atrado vieną drobulės autentiškumą liudijantį dokumentą iš X amžiaus. Svarbiausiame Vengrijos manuskripte, vadinamajame Pray kodekse, yra Kristaus laidojimo ir įkapių drobulės piešiniai. Lejeune nustatė, kad juose pavaizduotoje drobulėje pažymėtos skylutės yra tose pačiose vietose, ir tokios pat apimties kaip tos, kurios dar šiandien yra matomos Turino drobulėje. Manoma, kad jos buvo išdegintos ant drobulės nuvarvėjus išlydytam sidabro lašui ar nukritus žarijai, arba atsirado per gaisrą. Bet tai liudytų ankstesnį gaisrą nei 1532 metais įvykusį Chambery mieste, kai drobulėje išdegė 12 stambių ir labai ryškiai matomų skylių. Jas sulopijo klūpėdamas ir meldamosios Chambery klarišių vienuolės. Taip pat prieš metus drobulėi buvo kilęs didelis pavojus kai tarp Turino katedros ir Turino karališkųjų rūmų esančioje drobulės saugojimo koplyčioje kilo gaisras.

Žinios iš Lietuvos Radijo Vatikane

“Kova už mirties bausmės panaikinimą Jungtinėse Amerikos Valstijose toli gražu nepralaimėta”. Tai pareiškė vienas iškiliausių mirties bausmės priešininkų Amerikoje, Bostono kardinolas Bernard Law. Bostono arkivyskupui kardinolui Law buvo paskirta “Ehrmann” premija už jo pastangas siekiant panaikinti mirties bausmę Jungtinėse Valstijose. Premiją kardinolui paskyrė Massachusetts valstijos visuomeninė organizacija. Premija yra pavadinta pagal organizacijos steigėjus Ehrmann šeimą ir yra skirta atminti du italų kilmės anarchistus Nicola Sacco ir Bartolomeo Vanzetti, kuriems mirties bausmė buvo įvykdyta neteisėtai 1927 metais. Premijos įteikimo kardinolui Law iškilmėje, Massachusetts valstijos atstovų rūmų pirmininkas pažymėjo, kad kardinolas, savo atviru ir be persto reiškiamu nusistatymu prieš mirties bausmę yra vienas šviesiausių ir nenulstančių balsų, smerkiančių šią mirties kultūros formą Amerikoje. Tuo tarpu kardinolas Law pareiškė, kad kova prieš mirties bausmę bus tęsiama. Darbas neužbaigtas.

Reikia savikritikos. Turime kritiškai įvertinti savo pačių ir mūsų kultūros laikyseną, pasakė Bostono arkivyskupas, kardinolas Bernard Law.

oooOooo

Maskvoje atidaryta nauja pediatriinė ligoninė, pastatyta Vakarų Europos, pirmiausiai Vokietijos katalikų paaukotais pinigais. Prieš penkerius metus pradėta ligoninės statybos projektą koordinavo Popiežinė medicinos sielovados taryba, o pagrindinis sumanytojas ir projekto vykdytojas buvo buvęs Popiežinės medicinos sielovados tarybos pirmininkas kardinolas Forenzo Angelini.

Ligoninė, pavadinta “Blagocentr”, turi bene naujausią visoje Maskvoje diagnostikos apartūrą, taip pat ir dalį personalo sudaro specialistai iš Vakarų Europos.

Atidarymo iškilmėje dalyvavęs kardinolas Fiorenzo Angelini tarp kita ko pažymėjo, kad šia nauja ligonine katalikų Bažnyčia nori tarnauti gvybei, neskiriant žmonių nei pagal tikybą, nei pagal tautybę. Katalikų Bažnyčia, dovanodama Rusijos visuomenei šią naują ligoninę, jokių būdu nenori, kad ji virstų prozelitizmo įrankiu, bet nori, kad ji būtų nuoširdaus ir broliško tarnavimo įrankis.

Ligoninės atidarymo iškilmės dalyviui laišku pasveikino ir Popiežius Jonas Paulius II.

oooOooo

Gvatemalos arkivyskupijos katedroje buvo palaidotas nužudytas vyskupas Juan Gerardi, Gvatemalos arkivyskupo auziliaras,

arkivyskupijos generalinis vikaras ir vietinės žmogaus teisių komisijos pirmininkas. Gvatemaloje vyskupas Gerardi buvo ypatingai gerbiamas dėl savo įsipareigojimo ginti žmogaus teises, pirmiausiai Gvatemalos čiabuvių teises, pilietinio karo metu, o po karo veiksmingai kelti aikštėn ginkluoto konflikto dešimtmečiais vykdytus grubius nusikaltimus, bei padėti nutiesti kelius į santarvę Gvatemaloje. Kai kurie apžvalgininkai mano, kad vyskupo tragiška žūtis liudija apie taikos priešininkų pastangas sustabdyti Gvatemalos taikos procesą. Supriešindamos visuomenę ir sukeldamos sąmyšį šios jėgos tikisi ne tik išsaugoti savo pozicijas, bet ir nusplėpti praicitus nusikaltimus, apie kuriuos labai išsamiai kalbama nužudyto vyskupo Juan Gerardi vadovautos komisijos parengtoje ir ką tik paskelbtoje ataskaitoje.

Taip pat Gvatemalos vyskapai savo pareiškime pažymi jog pernelyg dažnai praliejamas kraujas ginant savanaudiškus interesus. Vyskapai taip pat smerkia ir tylą, kludančią išaiškinti nusikaltimus Gvatemaloje. Komboniečių vienuolijos misijonierius Gvatemaloje kunigas Gian Maria Pio mūsų radijui pasakė, kad padėtis Gvatemaloje yra įtempta, nepastovi ir sunkiai suvaldoma.

oooOooo

Ženevoje, po pusantro mėnesio truksusių diskusijų, pasibaigė kasmetinis Jungtinių Tautų Organizacijos žmogaus teisių komisijos posėdis. Posėdžio darbą smarkiai kritikavo tarptautinė žmogaus teises ginanti organizacija

(Nukelta į 4-tą psl.)

TĒVIŠKĒS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 9376 7355

Published by the Australian Lithuanian Catholic Federation

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ
FEDERACIJA

Redaktorius Edvardas Šidlauskas. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$40. Kituose kraštuose \$45. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

ILŪZIJA IR TIKROVĖ

Rašo Dr. Jonas Kunca, M.D.

Tik prieš savaitę išgirdome iš valdžios lūpų, kad Australijos ekonominė padėtis yra gera, o gal net puiki. Turėsime biudžetą beveik 3-jų milijardų perteklių, infliacija liks mažutė, o bedarbių skaičius nepakilišas, sakė biudžeto autorius Costello, o min. pirmininkas tai patvirtino. Šalies ekonomija sekančiais metais paangs apie 3 proc. Atseit ir mums gal galima jaustis saugiai, be ateities rūpesčių. Tik žmonės paskutiniu laiku nėra linkę visiškai patikėti valstybės vadam ir iš vis politikam. Tai ir mūsų mažai bendruomenei bene verta pasidomėti šiuo reikalu.

Tarp linksmy žinių buvo paminėta ir viena gana liūdoka: užsieniui mes įsiskoliname per ateinančius finansinius metus dar 31 milijardą dolerių! Kadangi jau esame skolingi užsienio finansistam apie 220 milijardų, Australijos įsiskolinimas pasieks 250 milijardų. Nušimčiai už šitą skolą bene sieks virš 20 milijardų per metus. Vyriausybė irgi nepaminėjo ar tą paskolą teks gražinti amerikoniškais ar australiškais doleriais. Tai yra gana svarbu, ypač nukritus australiškos valiutos tarptautinei kainai. Jei tektų sumokėti JAV doleriais, tai juos reiktų pirkti už

nuvertėjusius australiškus dolerius. Tektų išleisti mažiausiai 10 proc. daugiau, negu būtų reikėję anuo paskolos užsitraukimo metu. Tai mūsų užsienio skola ateinančiais metais būtų ne 250 milijardų, bet 275 milijardai australiškų dolerių. Tai didžiulė suma. Nežinia kada ir kaip mes padengsime tą paskolą? O kol kas mokėsime vis daugiau milijardų nušimčių.

Tik prieš 22 metus už vieną australišką dolerį galėjome gauti 1,20 amerikoniškų. O dabar gauname tik per pusę. Kas laikė savo sutaupas banke ilgesnį laiką, prarado apie 1/4 savo pinigų. Algų ir uždarbių nominalinė vertė nukrito tiek pat. Tiesa, kol kas dar perkame produktus už senas kainas ir to skirtumo neujauciam, bet taip yra tik kol kas. Su laiku pabrangs importuotos prekės, o kiek vėliau ir vidaus rinkoje.

Azijos krizė bene turės didesnės neigiamos įtakos Australijos ekonomijai negu prognozuoja mūsų vyriausybė. O kas atsitiks Indonėzijoje, niekas nežino. Viena aišku, kad ana šalis nežada pagyti vartodama TVF (TMF) vaistus, kurie prisidėjo prie *maišaties padidėjimo*. Bet šitos padėties sprendimas bus padarytas Indonėzijoje, ne Kanberoj. Blogiausiu atveju, jei ten

įsiviešpatautų chaosas, galėtumėm turėti pabėgėlių antplūdį kokio dar neturėjome.

Japonijai nesiseka pajudinti savo sutojusį ekonomijos vežimą. Vyriausybė bandė keletą kartų spręsti šitą problemą paleisdama į rinką daugiau pinigų. Atrodo, kad japonai nepasitikį ateitim. Gautus pinigus jie patys taupo vietoj investuoti. Jei taip eis toliau, Australija ko gero praras dalį rinkų ten.

Kur bežiūrėtum, ten matai daugiau šešėlių negu saulės spindulių. Nesimato kaip Australija galėtų toliau išlaikyti iškšiolinius gyvenimo standartus ir stabilizuoti bedarbių skaičiaus augimą. Eina kalbos, kad tarptautinės korporacijos mažai ar visai nemoka mokesčių mūsų išdui. Išgirsti apie tai oficialią informaciją būtų labai naudinga. Mat, paprasti piliečiai moka palyginus mažas sumas, o korporacijom priklausytų mokėti milijonus dolerių. Jei tai yra tiesa, ji prašosi koregavimo.

Nors kai ką žinome, o daugiau nežinome, mus neapima vyriausybės entuziazmas. Gal čia apsirinkame dėl žinių stokos. Gal vyriausybė turi pagrindo būti patenkinta dabartine padėtimi nes ji žino finansų ir ekonomijos užkulius, o mes ne. *Visiem būtų geriau, jei taip būtų*. O jei ne, tai Australijos gyventojam teks bent kurį laiką pasitenkinti žemesniu gyvenimo lygiu, nes negalima puotauti su pasiskolintais pinigais.

Estai susirūpino Baltijos šalių integracija

"Trijų Baltijos šalių tarpusavio integravimasis gali sustoti", išpėjo Estijos laikraštis "Aripaev".

Anot redakcinio straipsnio, prezidento Lennarto Meri'o pareiškimas, kad gali būti įvestas vizų režimas su Latvija ir Lietuva, yra neteisingas.

"Estijoje ryškėja pavojainga tendencija, kurios svarbiausia idėja, kad mes geresni už Latviją ir Lietuvą. Egzistuoja išankstinė nuomonė, kad Latvija ir Lietuva labiau linksta į Rusijos pusę, o Estija drąsiai ir ryžtingai žengia į Europą", - rašo laikraštis.

Straipsnyje rašoma, jog, palyginus bendros Baltijos šalių ekonominės ir vizų erdvės nuostolius ir naudą, akivaizdūs jos privalumai. Nauda, gaunama iš bendros erdvės, kompensuoja kai kurias jos išlaidas. "Nesuprantama, kaip reikalavimą įvesti vizų režimą galima paaiškinti ES sąlygomis. ES narė Suomija įvedė bevizį režimą su Estija, kvailų kliūčių nedaro viena kitai ES narė Švedija ir į ją neįeinanti Norvegija", - teigė laikraštis.

L.Meri laikraščiu "Rzeczpospolita" pareiškė, kad Estija gali įvesti vizų režimą su Lietuva ir Latvija, jeigu Europos Sąjunga nurodys tai kaip sąlygą priimant ją į šią organizaciją. "L.r."

Pirmas B.Jelcino ir V.Adamkaus ryšys

Lietuvos ir Rusijos prezidentai Valdas Adamkus ir Borisas Jelcinas telefonu apsvarstė dvišalius santykius bei būsimąjį premjero Gedimino Vagnoriaus vizitą į Maskvą.

Tai buvo pirmasis Lietuvos ir Rusijos vadovų asmeninis pokalbis, įvykęs abiejų prezidentų iniciatyva.

Beveik pusvalandį trukęs pokalbis vyko per vertėjus. Jo pradžioje prezidentai pasikeitė mandagumo frazėmis rusų kalba.

Į Vilnių paskambino Rusijos vadovas. Jis teigiamai įvertino Lietuvos Prezidento iniciatyvą dėl santykių su Rusija plėtos ir saugumą bei pasitikėjimą skatinančių priemonių.

Šių metų kovo pabaigoje Prezidentas V.Adamkus paskelbė pareiškimą, kuriame išdėstė Lietuvos pasiūlymus dėl atvirumo ir savitarpio pasitikėjimo atmosferos stiprinimo.

Abiejų šalių vadovai telefonu pareiškė įsitikinimą, kad Lietuvos ir Rusijos santykiai bus sėkmingai plėtojami geros kaimynystės dvasia. Buvo pareikšta viltis, kad bus tęsiama asmeninių kontaktų politika, užsimezgusi Prezidento Algirdo Brazausko kadencijos metu.

Susitarta, kad ateityje bus kalbama ne tik telefonu, bet įvyks ir asmeninių susitikimų. Joks konkretus susitikimo laikas ar vieta nebuvo svarstomas.

Prezidentai aptarė galimybes paspartinti susitarimus, planuojamus pasirašyti per premjero G.Vagnoriaus vizitą į Maskvą. Taip pat pabrėžta politinio dialogo svarba, galimybes plėtoti dvišalius ekonominius ryšius bei Lietuvos regionų bendradarbiavimą su Kaliningrado sritimi.

Prezidentai pareiškė esą suinteresuoti efektyvia Lietuvos ir

Rusijos tarpvyriausybinių komisijos veikla.

B.Jelcinui paklaustus nuomonės apie padėtį Latvijoje, Lietuvos vadovas pareiškė nuomonę, kad Latvija imasi reikalingų veiksmų, siekdama užtikrinti tautinių mažumų teises. Rusijos vadovas pareiškė viltį, kad Latvija seks Lietuvos pavyzdžiu.

Įvairūs Rusijos pareigūnai ne kartą, pavyzdiniais kitoms valstybėms yra pavadinę Rusijos ir Lietuvos santykius.

V.Adamkus taip pat pasveikino B.Jelciną, Rusijos Valstybės Dūmai patvirtinus premjeru Sergejū Kirijenką.

"L.r."

Peticija dėl Lietuvos ambasadų Paryžiuje ir Romoje

Lietuvos žmogaus teisių asociacijos (LŽTA) atstovai, dalyvavę Paryžiuje vykusiam tarptautiniame žmogaus teisių problematikai skirtame kongrese, priminė ambasadų Paryžiuje ir Romoje gražinimo klausimą.

LŽTA komiteto atsakingas sekretorius Stasys Kaušinis pranešė Eltai, kad asociacijos vicepirmininkė Marija Bikauskienė Tarptautinės Žmogaus teisių lygų federacijos prezidentui Patrikui Bodjė (Patrick Baudoin) perdavė petiją, kurioje kalbama apie negražintas ambasadas.

P.Bodjė (P.Baudoin) pažadėjo

Suabejota Lietuvos paramos Latvijai veiksmingumu

Lietuvos Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis suabejojo Lietuvos paramos Latvijai veiksmingumu bei sukritikavo Suomijos ir Švedijos iniciatyvą dėl Baltijos regiono saugumo.

V.Landsbergis pareiškė, kad Lietuva galėjo "solidžiau" suformuluoti savo poziciją, "iškilus Rusijos spaudimo Latvijai faktams", ir šią padėtį galėjo apsvarstyti Prezidento vadovaujamoje Užsienio politikos koordinavimo taryboje.

Savo pareiškime V.Landsbergis taip pat suabejojo, ar teisinga buvo skubotai pritarti "Baltijos šalių regiono kooperatyvinio saugumo" iniciatyvai, kurią bendrai paskelbė Suomija ir Švedija.

Pasak Seimo pirmininko, Lietuvos saugumas tokiu būdu atsiduria regioninėje, bet "ne transatlantinėje plotmėje". Kaip

savo paramą skubiai sprendžiant šią problemą.

LŽTA apie ambasadų problemą priminė dar prieš Prancūzijos Prezidento patarėjo užsienio politikos klausimais Žiano Davido, Levito (Jean-David Levitte) susitikimą su Lietuvos ambasadore Paryžiuje Asta Skaisgiryte, kurio metu buvo paskelbta, kad Prancūzija pasirengusi finansuoti Rusijos atstovų išsikėlimą iš Baltijos valstybėms priklausančių pastatų Paryžiuje.

pastebi V.Landsbergis, tokius siūlymus Lietuvos diplomacija iki šiol mandagiai atmesdavo.

Suomijos ir Švedijos paskelbta iniciatyva pagrįsta kai kuriais pernai priešiška suktos Rusijos iniciatyvos elementais.

V.Landsbergis Skandinavijos šalių iniciatyvą įvertino kritiškai, nors ji ir atmetė kai kuriuos Rusijos siūlymus dėl bendros oro erdvės kontrolės ar dėl išankstinio įspėjimo apie karines pratybas.

Tačiau V.Landsbergis kritikuoja teiginį, kad Iprastinės ginkluotės Europoje sutarties "flangų nuostatos" teikia regionui daug saugumo.

"Visi turėtų prisiminti, kad šios sutarties dalyviai leido vienašališkai padidinti sunkiąją puolamąją ginkluotę Pskovo sutartyje be jokių pusiausvyros kompensacijų Baltijos šalims", pažymi V.Landsbergis.

Seimo pirmininkas pabrėžia, kad naujojoje iniciatyvoje nieko neužsimerama apie puolamosios jėgos koncentraciją Kaliningrado srityje. Ten nuolat vykstančiais jūros desanto manevrais siekiama visai priešingų tikslų bei rezultatų nei skelbiamame suomių ir švedų tarpusavio pasitikėjimo didinime.

V.Landsbergis taip pat pastebi, kad Rusijos spaudimas Latvijai, "matyt, atsitiktinai sutapo" su dideliais Rusijos laivyno, aviacijos ir desanto mokymais, per kuriuos buvo šaudoma iš jūros į krantą.

Nors šiuos mokymus Rusijos Baltijos laivyno vadovai vadino "standartiniais", užsienio spaudoje buvo pranešimų, kad didelis laivyno pėstininkų mokomasis išsilapinimas į krantą buvo nukreiptas prieš narystės NATO siekiančias šalis.

"Tėviškės Aidai" yra vienintelis Australijos lietuvių katalikų laikraštis. Visi juos remkime. Iš anksto prisiųskime prenumeratos mokestį, įrašykime "Tėviškės Aidas" į savo Testamentą. Katalikiška spauda reikalinga visada!

TRUMPAI

Tik per plauką netapęs Lietuvos Prezidentu ir vos kelių tūkstančių rinkėjų balsų pritrūkęs kovodamas dėl Seimo nario vietos advokatas A. Paulauskas nusprendė nepasiduoti.

Padedamas gana gausaus būrio rėmėjų, jis per dvi rinkimų kampanijas sukauptą politinį kapitalą investavo į naują politinę partiją.

„Naujoji sąjunga“ (socialliberalai) – taip nuo šiol oficialiai vadinsis įsteigta naujoji politinė organizacija, kurios vadovu ne konkurso tvarka tapo A. Paulauskas. Visuomenėje oficialius pavadinimas, matyt, bus rečiau vartojamas, o „Naujoji sąjunga“ (NS) daugumai, matyt, taps tiesiog A. Paulausko partija.

Liberalizmo prognoze sunkoka surasti ir su žiburiumi, nes daugiausia kalbama apie valstybės vaidmenį visuomenės gyvenime. Būtent valstybė turėtų atkurti švietimo prestižą, jo finansavimą, didinti studentų skaičių, teikti dotacijas kultūrai.

Valstybė, „Naujosios sąjungos“ steigėjų nuomone, taip pat turėtų didinti pašalpas ir pensijas, skirstyti sveikatos priežiūrai skirtas lėšas bei finansuoti žemės ūkį ir net garantuoti stabilų infliacijos lygį.

Visi šie tikslai, žinoma, nėra blogi ir smerktini, tačiau kyla klausimas, kam reikia klaidinti žmones. Gal geriau naujosios partijos steigėjai po partijos pavadinimo skliausteliuose būtų įrašę ne žodį „socialliberalai“, o, pavyzdžiui, žodžius „kairysis centras“. Taip būtų buvę ir suprantamiau, ir arčiau tiesos.

*****

Vyčio kryžiaus 3-iojo laipsnio ordinu apdovanotas pokario rezistencijos dalyvis – karys savanoris, dimisijos pulkininkas leitenantas Benediktas Trakimas (Genelis). Tokį dekretą pasirašė Prezidentas Valdas Adamkus.

Prezidentas turėjo aplankyti šiuo metu „Raudonojo kryžiaus“ ligoninėje besigydančią 76 metų B. Trakimą ir įteikti apdovanojimą, tačiau dėl blogos jo savijautos apdovanojimo ceremonija atidėta vėlesniam laikui.

*****

Apvyartoje pasirodė trys nauji pašto ženklai iš tęstinės serijos „Žymūs žmonės“. Jie skirti garsiam gamtininkui Tadui Ivanauskui bei dviem Lietuvos diplomatų dinastijoms – tėvui ir sūnui Stasiams Lozoraičiams bei poetui Jurgiui Baltrušaičiui ir jo sūnui meno istorikui Jurgiui Baltrušaičiui.

*****

Atviros Lietuvos fondo namuose buvo pristatyta žymios režisierės Agnieszkos Holland filmų retrospektyva Vilniuje. Dėl politinių priežasčių ji buvo priversta kurti filmus Vakaruose. Ji – Kanų, Berlyno, Monrealio festivalių laureatė, „Auksinio gaublio“ laimėtoja, du kartus nominuota „Oscarui“ (už filmus „Karti pjūtis“, „Europa, Europa“). Gegužės 8 dieną viešnia ALF namuose surengė seminarą kino dramaturgijos klausimais.

*****

Valstybės saugumo departamento pareigūnai suruošė operaciją prieš itin didelio masto vagysčių sistemą „Lietuvos kuro“ Kauno filialo degalinėse.

Siekiant išvengti galimo informacijos nutekėjimo, operaciją nebuvo pakviesta ekonominė policija. Įtariama, kad su šiais nusikaltimais gali būti susiję ir „Lietuvos kuro“ vadovai.

Operatyvininkai turėjo informacijos, kad degalinėse klientai apgaudinėjami naudojantis nelegaliai įmontuota elektronine įranga.

Naudodami tokius įtaisus, degalinių darbuotojai galėdavo pavogti kas dešimtą perkamo kuro litrą. Nors buvo vagiama, siurblio skaitiklis pirkėjui rodydavo, kad įpilta tiek degalų, už kiek sumokėta. Ši elektroninė sistema apeidavo degalines kompiuterį ir kasos aparatą.

Patikrinimas buvo atliekamas vienu metu, kad degalinių darbuotojai negalėtų išpėti kolegų kitose degalinėse.

Maždaug 80-yje procentų patikrintų degalinių buvo aptikta tokios pat sukčiavimui pritaikytos elektroninės įrangos. Klaipėdos policija patikrino ir uždarė tris degalines Klaipėdoje, Palangoje ir Kretingoje. Įtariama, kad jų darbuotojai irgi apvaginėjo pirkėjus.

*****

Per tris šių metų mėnesius Lietuvoje kilo 2088 gaisrai, padarę nuostolių už daugiau nei 3,8 mln. litų. Praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu užregistruoti 2362 gaisrai, jų padaryta žala įvertinta 4,3 mln. litų. Gaisruose žuvo 70 žmonių (pernai per tris mėnesius – 67), iš jų 10 vaikų (pernai – 7). Ugnis sunaikino 162 pastatus, 66 gyvulius, 62 autotransporto priemones. Šiomet užregistruota 118 padėgimų, pernai – 81.

*****

Kun. Jono Dėdino deimantinė amžiaus sukaktis sausio 10 d. buvo paminėta Vasario šešioliktosios gimnazijos valgykloje. Sukaktuvininkas, studijavęs Eichstaette, kunigu yra išventinamas Belgijoje 1949 m. liepos 31 d. Darbui su Vasario šešioliktosios gimnazija jis atvyko 1959 m. Tad gimnazijai jau yra atidavęs trisdešimt aštuonerius metus, o ir dabar dar kartais ateina talkon. Apie sukaktuvininko veiklą kalbėjo gimnazijos direktorius Andrius Smitas, išvardijęs plačią jo gabumų skalę. Pats kun. J. Dėdinas sakėsi turįs tris „žmonas“ – Lietuvą, gimnaziją ir vietinę parapiją.

*****

Lietuvių susivienijimas Argentijoje išsirikino naują valdybą šiems ir 1999 metams. Ją sudarė pirm. Jose Stalioraitis, vicepirm. Arnaldo Vezbickas, I sekr. Alicija Mikučionytė, II sekr. Evangelina Varela, I išd. Juan Kalpokas, II išd. Jorge Brazaitis, nariai – Carlos Benitez, Maximo Vogl, Roberto Vekelis, Antonio Mikučionis, Jose Schaffer ir Marija Carmen Stukas.

*****

Balandžio 28 d. Japonijoje, Tokijuje, prasidėjo vienas garsiausių pasaulyje eksperimentinių ir

videofilmų festivalis – „Image Forum“. Jau atidarymo dieną čia buvo parodyti du filmai, kuriuos tarptautinio forumo rengėjai atrinko Lietuvoje. Tai – Audriaus Stonio „Skrajajimai mėlynam lauke“ ir Arūno Matelio „Iš dar nebaigtų Jeruzalės pasakų“. Per festivalį abi dokumentinės lietuvių juostos bus pademonstruotos dar dvyk. Organizatorių iniciatyva filmai po festivalio dar bus rodomi ir kituose didžiuosiuose Japonijos miestuose.

*****

Taikos derybose Islamabade dalyvaujančios priešiškos Afganistano grupuotės susitarė apsvarstyti paliaubų ir pasikeitimo kaliniais klausimus.

Pakistane vykstančios derybos dėl pilietinio karo Afganistane užbaigimo yra pirmas priešiškų pusių atstovų susitikimas nuo 1996 metų, kai Talibano kovotojai užėmė Kabulą ir išvarė iš sostinės prezidentą Burhanuddiną Rabbani.

Deryboms tarpininkauja Jungtinės Tautos ir Islamo konferencijos organizacija. Talibano kovotojai šiuo metu kontroliuoja 85 procentus Afganistano teritorijos.

*****

Vizito į Kubą sostinėje Havaną atvykus Kanados ministrui pirmininkui Jeanas Chretienas, Kubos prezidentas Fidelis Castro, sveikindamas Kanados lyderį, užsipulė Jungtinės Amerikos Valstijas. Kubai paskelbtą embargą F. Castro pavadino genocidu ir pareikalavo surengti karo nusikaltimų tribunolą.

J. Chretienas savo kalbose taip pat daug dėmesio skyrė JAV ir Kanados vykdomos politikos skirtumams. Tačiau Kanados delegacijos aukšto rango pareigūnai pareiškė, kad, palyginęs embargą su nacių vykdytu genocidu, F. Castro

persistengė.

Kanados lyderis į Kubą atvyko pirmą kartą per pastaruosius 24 metus. „Ir gerai, ir blogai laikais mūsų šalis pasirinkdavo dialogą, o ne konfrontaciją“, – pareiškė JAV politiką kritikavęs J. Chretienas. Kanados premjeras yra vienas iš nedaugelio aukščiausio rango Vakarų lyderių, kurie pastaraisiais metais lankėsi Kuboje.

„Jokia šalis neturi teisės žudyti kitos šalies žmonių badu ir ligomis, – pareiškė F. Castro. – Tai – genocidas. Valstybė paverčiama getu ir jai taikoma nauja holokausto versija. Įvedę embargą turi stoti prieš tarptautinius tribunolus ir būti teisiami kaip karo nusikaltėliai.“

*****

Švedijos valdžia pabrėžtinai santūriai reagavo į žinias iš Turkijos, kad atsakomybė už šalies ministro pirmininko Olofo Palme's nužudymą 1986 metais tenka kurdų separatistų organizacijai.

O. Palme's nužudymo bylą tiriančios grupės vadovas Stivas Edqvistas, atsisakęs įvertinti naujos informacijos patikimumą, sakė, jog pirmą būtiną atidžiai ją išanalizuoti.

Sensacingąjį pareiškimą apie Kurdistanio darbo partijos (KDP) sąmokslą prieš O. Palme paskelbė buvęs Turkijos kurdų maistinių vadas Semdinas Sakikas, kurį Turkijos armija suėmė balandžio 13 dieną šiaurinėje Irako dalyje. Nuo to laiko jis tardomas Turkijoje.

Anot laikraščio „Sabah“, kuris išspausdino visą S. Sakiko prisipažinimą, atsakomybė už žmogžudystę Stokholme tenka KDP.

Suimtasis pareiškė, jog KDP nu-prendė nužudyti O. Palme po to, kai Švedijos parlamentas priėmė įstatymą, kuriuo buvo numatyta iš šalies išsiųsti visus teroristus laikomus asmenis. Vėliau Švediją tikrai teko palikti aštuoniems KDP nariams.

KDP ilgai vengė prisiimti atsakomybę už Švedijos premjero nužudymą, nes „nenorėjo, kad Europa ją laikytų teroristine organizacija“.

Žinios iš Lietuvos Radijo Vatikane

(Atkelta iš 2-tro psl.)

„Amnesty International“. Organizacijos parašytoje notoje tvirtinama, kad nepaisant Alžyre vykstančių tragiškų įvykių, žmogaus teisių komisija gėdingai nusprendė nereaguoti į šioje šalyje nuolat pasikartojančias masines žudynes. „Amnesty International“ taip pat apgailestauja, kad komisija užmerkė akis prieš žmogaus teisių pažeidimus Kinijoje ir Saudo Arabijoje. Pirmą kartą po daugelio metų, žmogaus teisių komisijos rezoliucijoje nepaminėti žmogaus teisių pažeidimai Kuboje. Kaip kasmet, Jungtinės Valstijos pasiūlė tekstą smerkiantį žmogaus teisių pažeidimus Kuboje, tačiau balsų dauguma šis tekstas buvo atmestas. Rezoliucijoje, kur smerkiami žmogaus teisių pažeidimai, minima Afganistanas, Sudanas, Iranas, Irakas, Birma, Nigerija, Kongas, Burundi, Rwanda ir buvusi Jugoslavija.

oooOooo

Suvažiavime surengtame Romos universitetų kapelionų iniciatyva, universitetų kapelionams pasakytoje kalboje, Popiežius

pazymėjo, kad Bažnyčia veikdama akademiniam pasaulyje, pirmiausiai siekia priminti, jog žmonių visuomeniniame sambūvyje privalo egzistuoti tam tikros objektyviosios vertybės, be kurių visuomenė nugrimzta į visišką reliatyvizmą, gyventų be tikslo ir be idealų. Jeigu kultūroje stinga solidarumui, jeigu absoliuti individo laisvė yra vienintelė kultūros norma, tuomet nebelieka nieko kas galėtų apsaugoti silpnuosius nuo stipriųjų, kas galėtų garantuoti visuomenės darną. Jei nėra visuotinai pripažįstamos vertybių sistemos, tuomet įstatymai tampa tik formaliomis normomis, kurias galima intrepretuoti taip, kaip kam patogiau.

Žinodama šitokį pavojų, Bažnyčia stengiasi Evangelijos žodžiu prabilti į visų visuomenės sluoksnių žmones. Tarp pastarųjų bene svarbiausias yra akademinis pasaulis, kuriame formuojami visuomenės lyderiai. Akademinė sielovada Bažnyčia nori padėti demaskuoti tuos kultūrinius surogatus, tuos mūsų laikų stabus, kurie perša savanaudiškumą ir prisidengę tariamos laisvės šūkais, griaua darnaus žmonių sambūvio pamatus.

Imperijos nagai – virš Baltijos valstybių

Imperijos taikinyje – Baltijos valstybių nepriklausomybė

Gerokai keista, kad mūsų spaudoje iki šiol apsiribojama tik atskirų faktelių apie naujus Rusijos išpuolius prieš Baltijos valstybes išvardijimu. Iš jų gana nelengva susigaudyti, kas iš tikrųjų vyksta, kokios tų įvykių priežastys, ko siekia imperijos atkūrimo šalininkai. Nemažos įtakos turi ir "tradicinis lietuviškas" nerangumas: atseit, Lietuvos dar nepuola – "kažkas vyksta" tik Latvijoje. Iš tikrųjų, šiuo metu Rusijos oficialūs pareigūnai netgi žarsto pagyrimus Lietuvai: ji rodanti didelę pagarbą "tautinėms mažumoms", gerai sutvarkė pilietybės įstatymus, nesvarsto Karaliaučiaus krašto priklausomybės ir t.t. Lietuva netgi vadinama "savotišku tiltu", galinčiu tarpininkauti, "sureguliuojant Rusijos ir kitų dviejų Baltijos valstybių santykius".

Pavojaus manipuliacijos sąvokomis

Įvairūs kaltinimai Baltijos valstybėms iš Kremliaus sklinda nuo pat jų nepriklausomybės atkūrimo. Pagrindinis "arkliukas" – tariamieji rusiškai kalbančių asmenų, gyvenančių Latvijoje, Estijoje ir Latvijoje, teisių pažeidinėjimai. Be abejo, grėsmingiausia padėtis yra Latvijoje, kurioje Maskva priskaičiuoja daugiau kaip 700 tūkst. "rusakalbių". Pačios Latvijos duomenimis ten jų yra apie 650 tūkstančių. Tai sudaro apie ketvirtadalį jos gyventojų. Lietuvoje ir Estijoje gyvena apytiksliai po 300 tūkstančių nevietinės tautybės asmenų. Kadangi ryškiai skiriasi šių valstybių dydis ir gyventojų skaičius, akivaizdu, kad Estijos našta – gerokai sunkesnė. Bet ši aplinkybė neturėtų slopinti Lietuvos budrumo: kai turime reikalą su tokiu agresyviu kaimynu, aritmetiniai skirtumai nevaizduoja jokios reikšmės.

Rusijos "vanagai" yra labai puikiai įvaldę demagogijos įmantrybes. Viena iš jų – suktas manipuliavimas gerai žinomomis sąvokomis. Panaudojus tokią sąvoką, klausytojų sąmonėje tuoj iškyla visi jai būdingi požymiai. Sąvoka "tautinės mažumos" diplomatinėje kalboje dažniausia reiškia ne ką kita, kaip nuo senų laikų kurios nors valstybės pakraščiuose gyvenančių nepagrindinės tautybės asmenų telkinius. Jie iš niekur neatsikėlė, niekieno žemių neužėmė, nes čia gyveno jų protėviai. Todėl jie apibūdinami, kaip gyvenantys savo etninės žemės. Ryškiausi etninės tautinės mažumos pavyzdžiai yra Punsko-Seinų lietuviai, Pelesos ir kitos lietuviškos "salos" Gudijoje, atsikuriantys lietuvių židiniai Karaliaučiaus krašte.

Kita tautinių mažumų grupė – pabėgėliai. Gelbėdamiesi nuo užkariautojų, jie buvo priversti palikti gimtąsias vietas ir prašyti prieglobsčio kitose valstybėse. Tie žmonės taip pat yra visiškai nekalti dėl politinių permąnų, pakeitusių jų padėtį. Todėl ir šių mažumų teises reguliuoja visuotinai pripažįstamos normos, padedančios apsaugoti jų kalbą ir plėtoti savąją kultūrą. Tačiau tautinėms mažumoms keliami ir kai kurie reikalavimai, iš kurių svarbiausias – lojalumas juos

Dr. Jonas Jasaitis

priglaudusiai valstybei.

Visai kitomis aplinkybėmis Baltijos valstybėse atsidūrė milžiniškos masės rusakalbių. Tos aplinkybės mūsų skaitytojams yra gerai žinomos. Kolonizatoriai vadinami tautinėms mažumoms yra absoliučiai melagingas. Istorinis teisingumas reikalauja, kad priversti išsinešdinti iš aneksuotų žemių, buvę okupantai privalo patys pasirūpinti jų privežtų kolonistų sugrąžinimu: padengti jų grįžimo išlaidas, aprūpinti gyvenamosiomis patalpomis ir darbu. Maža to. Dar reikia kompensuoti nepriklausomybę atkūrusiai valstybei padarytą žalą, bent iš dalies padengti agresijos nuostolius. Visko atlyginti, žinoma, nebeįmanoma: nužudytų žmonių nebeprickelsi. Tačiau apsiriboti tik formaliu kariuomenės išvedimu jokių būdu neleistina. Visa tai privalo suvokti ne tik buvę sovietinės imperijos pareigūnai, bet ir ponai iš Europos Sąjungos ar Jungtinių Tautų. Ir jau

absoliučiai neįmanoma taikstyti su tuo, kad buvusiose kolonijose ne tik paliekami šimtai tūkstančių svetimtaučių, bet dar įžuliai reikalaujama suteikti jiems išskirtines privilegijas. Apie lojalumą valstybei, kurioje tie asmenys neteisėtai palikti, net neužsimenama!

Dar vienas įžulus bandymas apgaudinėti pasaulį yra manipuliavimas sąvokomis "fašizmas" ir "fašistai". Istorijos mokslas neginčijamai įrodė, kad jokios "fašizmo" grėsmės Rusijai Baltijos valstybės niekada nekėlė ir negalėjo kelti. Šios valstybės niekada nesikėsino į jokią Rusijos dalį ne tik todėl, kad net neįmanoma lyginti jų karinio pajėgumo. Jose niekada nebuvo jokių rimtesnių fašizmo (nacizmo) ideologijos apraiškų. Labai gerai žinoma nacizmo kilmė ir tikslai, tarp kurių buvo ir siekimas sunaikinti Baltijos tautas. Latviai, lietuviai ar estai ne todėl džiaugėsi, kad 1941 birželio karas prasidėjo. Nerasi tautos, kuri džiaugtųsi, kad per jos žemę ritasi svetimos armijos,

kad du grobikai pjaunasi tarpusavyje, pakeliui sėdami mirtį, naikindami niekuo dėtus žmones arba versdami kariauti jų pusėje. Tačiau to karo pradžia buvo sukėlusios režiimui sunaikinti vienas kitą, o Baltijos tautos vėl galės tvarkytis savarankiškai. Tai akivaizdžiai paliudijo ir Birželio 23-osios sukilimas Lietuvoje.

Tačiau dabartinė Rusijos propaganda švaistosi tariama "fašizmo šmėkla", bandydama nuteikti tuos, kurie nežino Baltijos valstybių istorijos. Kad būtų įtikinamiau, kažkokie "nenustatyti asmenys" iškelia skudurą su svastika prie namo, kuriame gyvena Rusijos diplomatai, kažkoks "neišaiškintas" asmuo išteploja dažais ruso kareivio arba žydo kapą. Paslaptį "kažkas" deda bombas prie sinagogos ir Rusijos ambasados, "kažkas" telefonu grąšina Izraelio ambasada. Visi tie, "nežinia kieno" suplanuoti įvykiai kuo garsiausiai replamuojami, siekiant sudaryti vaizdą, esą Latvijoje atgimė naujas Hitleris arba Musolinis.

(Iš "Dirva")

(Bus daugiau)

Lietuvos jūreivystės rūpesčiai

B. Stundžia
Torontas

Yra į jūrą žiūrinčių vaizbūnų akimis, kaip nors, kad ir neteisėtu būdu uždirbti. Taip buvo sužlugdyta šešių bilijonų vertės žvejybos bendrovė "Jūra" su visu 230 laivų laivynu. Dabar stengiamasi nugriežti kelias dešimtis metrų uosto krantinės, gal kokį netoli esanti jūros sklypą, ar remontuojamą namą, sandėlį.

Skubinama privatizuoti prekybos laivyną, apie kurį, kaip prisipažino Klaipėdoje pati ministerė, neturinti supratimo apie jūrininkystę. Kas kita su įmonėmis, nes jos yra Lietuvoje ir privatizavus tik dalis pelno išeis į užsienį, o laivai išplauks ir gal nebeįgrįš.

Kažkoks nesąžiningas žmogus prisiplakė prie "Budžio" klubo ir stengėsi įsitvirtinti Danės upės krantinėse. Tos krantinės yra ideali vieta iš užsienio atplaukusioms jachtoms, bei motorlaiviams, nes jos yra senamiesčio centre, netoli įvairių krautuvų, nepaliečiamos laivų eismo ir vandenų bangavimo.

Norėčiau papildyti informaciją apie "Budžio klubą".

Pirmosios Lietuvos nepriklausomybės laikotarpyje "Budžio" klubo nebuvo. Šiuo vardu vadinosi jūros skautų vienetas – draugovė ar laivas. Tam vienetai priklausė jauni vyrai.

Ir dabar užjūryje veikia lietuvių jūros skautų vienetai, kurių vyresnieji nariai vadinasi budžiais. Sudužus mokomajai jachtai "Budys", su Klaipėdos gubernatoriaus pagalba, buvo įsigytos jachtos "Budys I", "Budys II" ir "Baltoji lelija". Teko ir šių eilučių autoriui vienai iš tų jachtų trumpai vadovauti.

Šalia budžių laivo (draugovės) Klaipėdoje prie "Maisto" bendrovės, plk. V. Grudinskui parėmus, susidarė "Kastyčio" laivas, kuriam priklausė jachtos "Kastytis" ir "Gražina".

Norint jūros skautams dalyvauti regatose, reikėjo priklausyti Buriuotojų sąjungai, todėl buvo oficialiai sudarytas Skautų buriavimo klubas, bet be

"Budžio" vardo, nes priklausė ir "Kastyčio" laivas (draugovė).

Dabartinis "Budžio" klubas nėra susirišęs su jūros skautais, jis tik pasirinko jūros skautų naudotą, Vydušo pasiūlyta vardą. Klubas rūpinasi Klaipėdos senamiesčio tvarkymu, senų laivų, ypač buvusių Kuršmarių žvejų vadinamų "kurėnų" ir senų jachtų atnaujinimu. Ne paskutinę vietą užima visokio jūrinio paveldo išlaikymas ir jūrininkystės idėjos sklaidimas. Teko klubui tamptis po teismus su nesąžiningojo asmens vadovaujama neva "Budžio" bendrove ir aiškintis su Klaipėdos meru Gentvilu. Prieš porą metų susitikau su "Budžio" klubo pirmininku K. Franku ir, rodos, išdininke dr. Astikiene. Jie papasakojo apie tuometinę klubo veiklą ir ateities planus.

Ne paslaptis, kad Klaipėdos mieste, ypač uoste, stipriai veikė "Jedinstva". Rusakalbių gretose yra daug buvusių Raudonosios armijos karininkų ir nemažai buvusių KGB darbuotojų. Jų dauguma nieko gero

Lietuvai nelinki ir tik pagal sovietinius papročius žiūri kur ką nugriežti, tariamai "privatizuoti". Jiems tai nėra sunku, nes uoste yra visokių jų aukštų pareigūnų.

Sovietinio auklėjimo jūrininkai ir gėdos ir bėdos užsienyje pridaro. Pavyzdžiui, Lietuvos jūrų laivininkystei priklausanti jachta "Žilvinas" vasaros metu burioja su turistais. Vienoje kelionėje išplaukė į Daniją, ir neva dėl gedimų į Kopenhagą nenuplaukė, o sustojo Bornholmo saloje. Ten Danijos muitininkai rado krovinį kontrabandinių cigarečių. Įgula buvo suimta, o jachta konfiskuota. Du keleiviai buvo išteisinti, o jachtos vadas su padėjėju gavo tris mėnesius kalėjimo ir 34,000 dolerių baudą. Lietuvos jūrų laivininkystė turėjo daug vargo, kol tą jachtą atgavo. Turėjo net generalinis Danijos prokuroras įsikišti, nes už kontrabandą tik jūrininkai buvo atsakingi. Viduryje žiemos, kai niekas neburiuoja, reikėjo samdyti įgulai vadovaujant, jachtos vadui A. Varnui jachtą atplukdyti atgal į Klaipėdą. "T.Z."

Princas Andrew žada apsilankyti Lietuvoje

Didžiosios Britanijos karalienės sūnus princas Andrew birželio pradžioje lankysis Lietuvoje.

Karalienės Elizabeth II antrasis sūnus princas Andrew, kuris dar yra tituluojamas Jorko hercogas, Vilniuje lankysis birželio 2-3 dienomis. Pasak Lietuvos diplomato, šis vizitas yra labiau protokolinio nei praktinio pobūdžio.

Princas atvyks deklaruoti Jungtinės Karalystės paramą Lietuvos nepriklausomybei. Anot paskelbto Jungtinės Karalystės ambasados pranešimo spaudai, šis vizitas rodo, kad Londonas "tebesilaiko savo įsipareigojimų trims Baltijos valstybėms, joms atgavus nepriklausomybę nuo Sovietų Sąjungos".

Planuojama, kad Jorko hercogas birželio 3 d. pusryčiaus su Lietuvos Prezidentu Valdu Adamkumi. Galimas dalykas, kad princas Andrew taip pat susitiks su Seimo pirmininku Vytautu Landsbergiu.

Tai pirmasis princas Andrew vizitas į buvusias SSRS valstybes. Per jo apsilankymą Sankt Peterburge bus paminėtos Rusijos caro Petro Pirmojo atvykimo į Angliją 300-osios metinės.

Karališkųjų Bakingemo rūmų Londone pareiškimu, princas pradės savo kelionę Taline. Gegužės 29 d. jis atvyks į Sankt Peterburgą, birželio 1-ąją į Rygą, o kitą dieną – į Vilnių.

"L.r."

■ RAŠOTE TESTAMENTĄ? Skirkite dalį "Tėviškės Aidams"!

■ Mintimi šventa ten investuokite save, kur Dievas ir Tėvynė šaukia.

■ Būk apaštalas spaudos "Tėviškės Aiduose"!

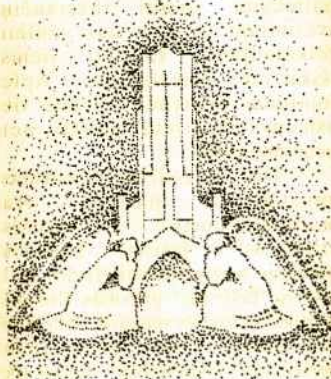
Dėl angelų skulptūrų Šiluvos Švč. Marijos Apsireiškimo koplyčiai

Architektas ir skulptorius Antanas Vivulskis, 1903 m. parengęs Šiluvos Švč. M. Marijos Apsireiškimo koplyčios projektą, buvo numatęs į ansamblį įjungti dvi klūpančių angelų skulptūras, turėjusias įprasinti ir pabrėžti įėjimą į koplyčią. Sudėtingos istorinės aplinkybės lėmė, kad pati koplyčia buvo baigta statyti tik 1924 m., jau po autoriaus mirties (1919 m.), neužbaigus sutvarkyti aplinkos.

Beveik po 50 metų tuometinis Šiluvos klebonas kun. Vaclovas Grauslys ėmėsi iniciatyvos iki galo įgyvendinti talentingo architekto sumanymą. Jo užsakytu apie 1970 m. skulptoriai tėvas ir sūnus Robertai Antiniai sukūrė nulipdydami iš gipso dvi didžiules angelų skulptūras, o 1971 m. architektas Vladas Eimutavičius, remdamasis A. Vivulskio eskizniais brėžiniais, parengė koplyčios aplinkos sutvarkymo projektą, numačius jame vietas minėtiems angelams. Tačiau dėl visiems suprantamų priežasčių tuo metu šitoks projektas negalėjo būti įvykdytas. Sakralinės dailės kūrinius – angelų skulptūras – teko slėpti apie 20 metų.

Prie šio sumanymo kun. V. Grauslys vėl sugrįžo 1990 m. Tuomet pagal jau minėtą projektą buvo atlikti parengiamieji darbai, iš Ukrainos atvežti du milžiniški granito akmenys sveriantys per 25 tonas kiekvienas. Vygintas Ivoška, 1991 m. pasirašęs sutartį su tuometiniu klebonu kun. Vaclovu Grausliu, vieną rymančio angelo skulptūrą pagal skulptorių R.R. Antinių gipso modelį iškalė vientiso granito luite. Alinantį ir sunkų darbą meistras užbaigė 1992 m. pabaigoje. Jam puikiai pavyko patvarioje medžiagoje įgyvendinti meninį R.R. Antinių sumanymą; skulptūra atlikta nepriekaištingai, ne tik kruopščiai iškalta jos detalės, bet ir išsaugota dvasia. Tam pasitarnauja ir švelnus pilkšvai rausvo granito grožis. Monumentali, apibendrinta, raiškaus įsimenančio silueto, gerai atrodanti iš visų pusių skulptūra yra reikšmingas bažnytinės dailės kūrinys. Todėl be galo svarbu, kad ir antrasis granito luitas "virstų" klūpančiu angelu, o tada abi skulptūros pagaliau apsigyventų ten, kur joms dar ančiau pradžioje buvo numatytos vietos.

Deja, 1992-11-04, mirus kun. Monsinjurui Vaclovui Grausliui dėl

lėšų stokos darbas nutrūko, tikimės, laikinai. Granito akmenis angelas kartu su abiem gipsiniais "broliais" tebėra meistro V. Ivoškos sodyboje. Ten pat ir "laukiantis" geros valios žmonių skubios pagalbos granito luitas.

Kas galite maloniai prašome padėti gimti antram angelui. Tam reikalinga apie 20.000 USD (80.000 Lt.). Labai norėtume abu angelus prie Šiluvos Apsireiškimo koplyčios pastatyti iki Šilinių atleidų, t.y. vienu didžiausių atleidų Lietuvoje – Švč. M. Marijos Gimimo – kurie tradiciškai vyksta rugsėjo mėn. 8-15 dienomis. Priešingu atveju meistras abejoja ar gali toliau laikyti gipso maketą, kuris jo manymu jau gali pradėti irti.

Jeigu kas paaukotų didesnę auką, planuotume, kad jų pavidės būtų įamžintos Šiluvos koplyčioje. Sąskaita Lietuvos taupomojo banko Raseinių skyriuje Dominikonų g. 2a, kodas 60136, Lietuvos nacionalinės valiutos (litais) sąskaitos Nr. 6001601. Valiutinės sąskaitos Nr. 3600890084.

Australijoje gyvenantiems pinigų galima aukoti grynais ir ponui Stanislovui Šiuškui, nurodant lėšų panaudojimo tikslumą.

Su nuoširdumu, malda ir gilia pagarba,

**kun. Virginijus Lenkaitis,
Raseinių dekanas
ir Šiluvos klebonas**

Kada vienuomenės gyvenime trūksta tam tikrų pamatinių vertybių, tuo metu yra neįmanomos ir demokratinės valdymo sistemos. Taigi labai svarbu surasti būdą sutvirtinti tas vertybes, kurios yra visuomenės gyvenimo pamatas, kad tuo pačiu sutvirtėtų ir demokratinės santvarkos.

Kunigas Giuseppe Pittau

Geelongo choro "Viltis" dainininkų, dalis prie Nijolės Bratanavičiūtės (sėdi pirma iš dešinės) padovanoto chorui pianino.

Karaliaučiaus sritis tebėra tarptautinė problema

Taip pareiškė neseniai Lietuvos Respublikos prezidentu išrinktas Valdas Adamkus, kaip spausdino "Draugas" Nr. 10, 1998 sausio 15 d.

Tame pat laikraestyje "V. Adamkaus atstovas spaudai Darius Tarasevičius pasakęs, "kad Karaliaučiaus srities klausimas yra sureguliuotas".

Kaip sureguliuotas? Ar jau naujasis Lietuvos Respublikos prezidentas sutarė su Rusija Karaliaučiaus sritį perleisti Lietuvai? Argi Darius Tarasevičius nežino istorinės praeities? Gal žinojo, tik primiršo, tai papčiuoju VLIKO (Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto) nutarimo dalį, priimtą paskutiniame jų veiklos Seime Čikagoje 1991 lapkričio 1-3 dienomis:

"Mažoji Lietuva yra lietuvių tautos ir jos gentainių žemė nuo seniausių amžių. Jokia kita tauta ar valstybė neturi pirmumo teisės į jos teritoriją. Baigiantis karui, sąjungininkai pavedė Sovietų Sąjungai laikinai administruoti Mažąją Lietuvą, įskaitant Karaliaučių (Kaliningrado sritį). Sovietų Sąjunga, piknaudžiaudama

pasitikėjimu, išteriojo ar išvarė to krašto gyventojus, sugriovė ūkį, kolonizavo šalį svetimais žmonėmis ir pavertė ją didžiule ir grėsminga militarizmo baze. Todėl VLIKO baigiamųjų darbų seimas kreipiasi į didžiulias Vakarų valstybes, prašydamas, kad iš Mažosios Lietuvos būtų atitrauktos visos karinės pajėgos ir kad ta šalis būtų sujungta su Lietuva.

Rytų ir Pietų Lietuvos sienos, einančios etnografinėmis lietuvių tautos žemėmis, yra apspręstos 1920 m. liepos 12 d. Lietuvos Respublikos ir Sovietų Rusijos Taikos sutartimi.

Seimas skatina visus lietuvius remti pastangas taikiu būdu atstatyti lietuvių tautos teises Rytų, Pietryčių ir Pietų Lietuvoje".

VLIKO Informacijos Tarnyba ELTOS Informacijos biuletenyje šį nutarimą spausdino lietuviškai, angliškai, prancūziškai ir vokiškai 1991 m. Nr. 12 (1301).

Tokių raštų, matomai, p. Darius Tarasevičius nėra skaitęs, o jau įsitaisę spaudos atstovai prie mūsų Lietuvos prezidento.

**Algirdas Gustaitis
Los Angeles, California**

Arkivyskupas – prieš šurmuli sostinėje

Vilniaus arkivyskupas metropolitas Audrys Juozas Bačkis nenorėtų, kad Katedros aikštėje būtų rengiami koncertai ir sporto žaidynės ar veiktų lauko kavinės. Tai jis sakė Vilniaus savivaldybėje susitikęs su sostinės meru Rolandu Paksu.

"Lauko kavines galima įrengti šalia esančiose aikštelėse", - sakė A.J. Bačkis.

Mero nuomone, miesto aikštės turėtų būti gyvos, ten žmonės galėtų pailsėti ir pasėdėti lauko kavinėse, o vaikai – žaisti. Arkivyskupas neprieštarauja aikštės pertvarkymui, tačiau norėtų gauti pertvarkymo projektą. "Tikiu, kad šis nesusipratimas bus greitai išspręstas", - sakė meras.

Arkivyskupas pasidžiaugė savivaldybės ketinimu apšviesti gražiausias Vilniaus bažnyčias, tačiau nepritarė siūlymui veikiančiuose maldos namuose rengti daugiau kultūrinių renginių, laikyti juos atvirus turistams visą dieną.

A.J. Bačkis nenorėtų triukšmo Vilniaus Katedros aikštėje.

Kultūros tikslams, arkivyskupo nuomone, galima daugiau naudoti šiuo metu dar neveikiančias Šv. Mykolo, Šv. Kotrynos, Misionierių bažnyčias, o veikiančių bažnyčių paskirtis visai kita.

Kalbėta ir apie pastatų grąžinimą Bažnyčiai.

A.J. Bačkis Vilniaus merui įteikė knygą apie Šventąją žemę.

Biržų vadovai nori

Biržų vadovai nori susigrąžinti Šiaurės karo metu Švedijos karių išsivežtas kelias dešimtis patrankų, kurios yra neatsiejama dalis atnaujintos Biržų tvirtovės. Esą tos patrankos dabar laikomos Stockholmo muziejaus fonduose ir nerodomos lankytojams. Švedams jos nereikalingos. Biržų krašto muziejaus "Sėla" vadovas A. Baublys pasakoja, kad patrankų grąžinimas jau buvo sutartas 1989 m., jau Biržai ruošėsi švęsti 400 metų sukaktį. Esą tada tuo reikalu į Švedijos konsulatą Leningrade kreipėsi Lietuvos mokslų akademijos vicepirm. A. Žukauskas. Tada Švedijos konsulas pažadėjo jas sugrąžinti. Tačiau tais laikais problemą sudarė patrankų parsivežimas. Be to, buvo baimintasi, kad jas gali pasiimti Leningrado artilerijos muziejus.

Biržų rajono burmistras Vytautas Zurba dabar nenumato jokių sunkumų patrankų parsivežime į Biržus. Mat naftos transporto įmonė "Naftotiekis" sutinka šiam tikslui išnuomoti jūrų keltą. Tik galbūt reikėtų tarpininko kreiptis į Švedijos karalių. Mat Biržų patrankos yra karo grobis, laikomas valstybine karališkąja nuosavybe

ACIŪ

Pensininkų Sąjungai už 1300 dolerių auką.

Tautinių šokių ansamblis "Gintaras"

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Gegužines pamaldas baigsime gegužės mėnesį paskutinį šeštadienį – gegužės 30 d. Lietuvių Namuose Bendruomenės manėje 2 val. šv. Mišios už visus dalyvaujančius, po jų Švč. Marijos Litanija ir giesmė. Sekmadienį – gegužės 31 d. Sekminės – Šv. Dvasios atsiuntimas, regimu būdu nusileido ant apaštalių ir staiga juos padarė drąsius, ryžtingus, ištvėringus Evangelijos skelbėjus. Pradėjo veikti Kristus įsteigta ir jo darbą tęsti įpareigota Bažnyčia. Po tų šv. Mišių Švč. Marijos Litanija. Velykinės išpažinties pareigą dar galima atlikti iki Petrinių, nes Velykinė išpažintis yra kiekvieno kataliko griežta religinė pareiga.

Birželio mėnesį Bažnyčia kviečia katalikus kasdien pasimelsti Švč. Jėzaus Širdžiai. Žinom Jėzaus Širdį tokią, Širdį maloningą, ji visiems atleidžia, nes ji gailėstinga.

Gyvojo Rožančiaus Brolija birželio mėnesį meldžiasi, kad visos krikščionių Bažnyčios susijungtų po vienu tikru Ganytoju.

Birželio 1-moji diena yra Tarptautinė vaikų gynimo diena. Pasimelskime už vaikus!

Anelė Latvienė prieglaudoje Footscray jau labai silpna, gegužės 17-tą sekmadienį po pamaldų jai suteikti Ligonij Šv. Sakramentai.

Vincas Baltrukonis mūsų Parapijos išlaikymui dar paaukėjo 40 dol. Ačiū jam.

Aukojo Soc. Globos Moterų D-jai siuntom į Lietuvą

Po 50 dol. A.Mičiulienė, G.Gasiūnienė; po 20 dol. R.Čelniekė, O.Alekniekė.

Dėkojame

Soc. Globos Moterų D-ja
Melbourne.
Sekretorė

Jaunųjų atžalų popietėje

Tradicinis melburniškių Parapijos Mokyklos vaikų Motinos Dienos minėjimas įvyko šių metų gegužės mėnesį 10 d. Mūsų lietuvių bendruomenė yra pripratus prie įvairių pastoviai pasikartojančių minėjimų. Motinos Dienos minėjimas irgi priklauso šiai grupei. Pasikartojimas pastovių mūsų švenčių daug kam suteikia tęstinumo ir saugumo jausmus. Žinai kad kas malonaus vėliai ateis. Šiais metais Motinos Dienos minėjimas buvo pradėtas kartu su mokyklos mokytojais bažnyčioje sekmadienio pamaldose, kai aštuoni lietuviai atnešė savo mamytės skirtas, pačių nupaišytas Motinos Dienos progą, sveikinimo korteles ir jas padėjo ant didžiojo altoriaus. Vaikų grupė, vadovaujama mokyklos vedėjos Ritos Mačiulaitienės, pamaldų metu giedojo bažnyčioje. "Marija, Marija" ypatingai gražiai nuskambėjo. Vaikiški balsai vis aukščiau pakyla nei suaugusiųjų.

Po pamaldų būrys vaikų tautiškuose rūbuose pasipylė Melburno Lietuvių Klubo patalpose, sukeldami ten sveiką triukšmą. Motinos Dienos minėjimo programą Lietuvių klubo salėje atidarė prelatas dr. Dauknyš su Invokacija. Po to sekė mokyklos vaikų pasirodymas scenoje. Pabandysiu atpasakoti kaip vaikai mus linksmino. (Tikuosi, kad jeigu ką supainiosiu – tai nutarsite to nepastebėti).

Mokiniai pašoko kelis tautinius nokius: "Vėdarą", "Du Gaideliai", "Mikitiene ir Mikitą" ir "Pliauškutį". Tai buvo paruošta nenuilstančios Dalios Antanaitienės. Nepritruko ir muzikos. Martynas Didžys paskambino pianinu, Aldona Gylard gražiai pagrojo dūdele dvi dainas. Stefutė Mačiulaitytė gi mums paskambino pianinu "Menueta", o Gažina Kymantaitė irgi skambino pianinu J.Horner "Mano širdis ir toliau plaks". Šią muziką ji paskyrė savo neseniai mirusios močiutės atsiminimui.

Šešto skyriaus mokinės papasakojo mums apie senovės lietuvių deives. Jų mokytojas E.Sadauskas palydėjo šį pasakojimą kanklių muzika. Ar daug kas žino tų deivių vardus? Aš juos tesužinojau šiame minėjime. Štai jas išvardinu: -

MILDA	-	yra meilės ir laisvės deivė.
LAUKMĖ	-	Nakties ir vandenų valdovė.
MEDEINA	-	Miškų ir žverių globėja.
GYVATĖ	-	Sveikatos ir vaisingumo saugotoja.
ĀUSTĖJA	-	Šeimos globėja.
ŽEMYNĀ	-	Derlingumo, gyvybės ir teisingumo deivė.

(Atrodo, kad Faustas yra tvirtas moterų gerbėjas – nieko negirdėjom apie Perkūną-dievaitį... Tikriausiai jis pamoką apie jį pasiliko Tėvo dienai!)

Netruko nei eileraščių – Rimo Balbatos antrų metų skyrius bendrai padėklavom Ramutės Skučaitės "Motinos dieną". Trečio ir ketvirto skyriaus mokiniai išpildė mokytojos D.Didžienės montažą: "Myliu aš mamytę". Penkto skyriaus dvi mokinės R.Kymantaitė ir N.Balbataitė patiekė savo kūrybos eileraščius. Abi mergaitės lanko penktą skyrių vadovaujama Rūtos Skeivienės.

Bendras mokyklos mokinių choras užbaigė dainą ir giesmę šį Motinos Dienos minėjimą.

E.Šurnienė

PADĖKA

"p.Danutei Simankevičienei dėl asmeninių priežasčių pasitraukusiai iš SGMD V-bos, už Jos ypatingą rūpestį ir įnašą dirbant kaip ligonių-senelių globos ir lankymų koordinatore.

Nuoširdžiai dėkojame SGMD Valdyba"

A. † A. Romualdas Saženis

Šių metų pradžioje Melburno lietuvių bendruomenė turėjo atsisveikinti su neįprastai dideliu skaičiumi tautiečių. Pokarinei imigrantų bangai, atvykusiai pačiame jaunatvės žydėjime, deja, po 50 metų atėjo laikas ir vėl "emigruoti" nebesugrįžtamai.

Vasario mėn. 22 d. po trumpos ligos su šiuo pasauliu atsisveikino dar vienas iš mūsų tarpo – melburniečiams gerai pažįstamas, visad maloniai nusiteikęs, nuoširdus Romas Saženis.

Romas ir jo brolis labai anksti neteko savo tėvo, kuris mirė būdamas tik 36 metų. Likusiai šeimai teko labai daug vargti. Nuo pat jaunystės Romas pasirodė labai nagingas. Būdamas tik 12-kos metų, padėjo šeimai suremontuoti parvežta iš kaimo į miestą rąstų namelį. Prasidėjus karui 1939 m. Romas įstojo į Lietuvos kariuomenę, kurią 1940 m. perėmė sovietai. Iš jos pabėgęs 1941 m., pačiuptas, atsidūrė vokiečių kariuomenėje. Teko kovoti prieš sovietus prie Ilmenio ežero.

1944 m. su išeivių banga atsidūrė anglų okupuotos zonos Vokietijoje D.P. stovykloje Hafkrug. Čia susipažino su Marija Mašanauskaite, kurią vedė 1946 m. 1947 m. jiems gimė pirmoji dukra Rasa. Stovykloje kartu su Jonu Mašanausku ir kitais padėjo spaudos kolektyvui šapirografu spausdinti mėnesinį žurnalą "Gintara".

1948 m. prasidėjus emigracijai, Romas su šeima atplaukė į Sydneją. Bathurst stovykloje gimė antroji dukra Dalia. Darbo sutartį teko jam atlikti Healsville, Viktorijoje. Po to dirbo kaip dailidė, pastatė šeimai namą, pradėjo savo statybos biznį. Sužeidęs koją krisdamas iš medžio,

deja, turėjo jį kuriam laikui pertraukti. Santaupoms pasibaigus dirbo nebe sau. Susilaukė ir dviejų sūnų, Algio ir Jono, su kuriais po daugelio metų ir vėl dirbo statybos biznyje. Visi keturi vaikai, gražiai užauginti ir išmokslinti katalikų mokyklose, vedė. Romas ir Marija ypač džiaugėsi savo aštuoniais anūkais.

Romas buvo veiklus ir Melburno lietuvių bendruomenėje. Pradžioje dirbo su skautais, vėliau kurį laiką ALB apylinkės valdyboje. Buvo tiesus, nebijojo pasakyti ką mano. 1989 m. pirmą kartą aplankė jau pradėjusią atbusti Lietuvą.

Atsisveikinimo mišios vyko St. John's Mitcham bažnyčioje, kurios parapijos mokyklą lankė visi Romo vaikai. Klebonas Father K.Dillon labai gražiai prisiminė Romą ir jo šeimą. Apylinkės valdybos vardu šiltai atsisveikino dr. K.Zdanius. Jo ypač pasigė 52 metus kartu išgyvenusį jo žmona Marija, vaikai ir anūakai.

Ilsėkis ramybėje
Amžinybėje. V.Vaitiekūnienė

DĖKOJAME

Danutei Lynikienei ir Audronei Kovalskienei bei Jų šeimoms už 100 dolerių dovaną Melbourno Parapijos chorui, giedojusiam per a.ą. Prano Lazutkos, Danutės ir Audronės tėvelio, laidotuvių Mišias.
Parapijos choro dirigentė, vargonininkė ir visi choristai

PADĖKA

A.†A. Arūnui Staugaičiui mirus, Jo pagerbimui p.p. Stefa ir Vytautas Bartuškos paaukėjo 100 dol. SGM D-jai.
Dėkojame! SGM D-jos Valdyba

Ar visus žinome?

Menininkų kūrėjų Melburne netruksta, tik ne visi yra dalyvavę viešose (oficialiose) parodose ir ne visus pažįstame kaip menininkus.

Entuziastų užmojis buvo juos visus pakalbinti išeiti iš savo uždarytų namų ir parodyti savo darbus visai bendruomenei. Kažkodėl lengviau prikalbinti moteris, tad entuziastai tuo tarpu ir pasuko lengvesniu keliu ir su džiaugsmu praneša, kad melburniška ir svečiai vėl turės progos susipažinti su dviem kūrybingom bendruomenės narėm.

Šį kartą kviečiame pasižiūrėti tekstilės ir keramikos dirbinių: audinių, kilimų, vazų, skulptūrų.

Paroda vyks Melburno Lietuvių Namų viršutiniame priangyje sekmadienį, birželio 7 d. tuoj po pietų. Parodoje pamatysime Reginos Kaunienės ir Alės Liubinienės darbus. Kaip ir aną kartą, parodos tikslas – ne pardavimas, o susipažinimas. Aišku, bus progą susitikti ir su pačiomis menininkėmis.

Tad kviečiame visus birželio 7 d., tuoj po pietų klube – aukštn į parodą. O ta pačia progą kviečiame itin kuklius kūrėjus nelaukti, kol draugas ar kaimynas "įskus", ir patiems prisipažinti. Tokių susipažinimo parodų norime suruošti daug daugiau.

Entuziastai

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju visiems mane lankiusiems ligoninėje. Ačiū labai už gėles, dovanėles ir kad nepamiršote manęs.
Su pagarba

P.Šiuškiene

Ši didžioji krikščionių atšaka – anglikonai – atsirado keleriais metais vėliau nei Liuterio Reforma. 1531 metais, kai popiežius Klemensas VII atsakė anuliuoti Anglijos karaliaus Henriko santuoką, karalius tada pats pasiskelbė savo šalies Bažnyčios galva, įsakė pakeisti kai kuriuos tikėjimo teiginius ir liturgijos elementus. Tačiau anglikonai išore tiek panašūs į katalikus, kad kartais pavadinami “katalikais be popiežiaus”. Anglikonų Bažnyčios galva iki šiol laikomas karalius, tačiau jis neturi tokių plačių įgaliojimų kaip katalikams turi popiežius. Kaip ir katalikybeje, anglikonų bendruomenės galva yra vyskupas. Anglikonų vyskupai kartą per 10 metų susirenka į vadinamąjį Lambeto konferenciją tartis dėl aktualių Bažnyčiai klausimų. Garbės pirmenybę turintis Canterbury Arkivyskupas neturi didesnių teisių negu kiti anglikonų vyskupai. Svarbesnius sprendimus priima Generalinis Sinodas. Iš katalikų pusės nėra jokio priešinosi dėl savitų anglikoniškos liturgijos formų, tačiau skiriasi požiūris į kunigystės šventinimų vertę ir sakramentus. Prieš keletą metų anglikonai nusprendė į kunigus šventinti moteris. Katalikų požiūris į moterų šventinimą išreiškė popiežius Jonas Paulius II savo dokumente “Ordinatio sacerdotalis”, kur pažymėta, jog Bažnyčia neturi Kristaus įgaliojimų teikti kunigystę moterims. Šis anglikonų Sinodo sprendimas smarkiai sukomplikavo ekumeninį dialogą tarp katalikų ir anglikonų. Beje, pačių anglikonų tarpe sprendimas kunigais šventinti moteris sukėlė rimtų nesutarimų. Vien į katalikybę peerėjo beveik pusantro šimto kunigų, nemažai tikinčiųjų ir netgi karališkosios giminės narių.

Tam tikru žingsniu ekumeninio dialogo kelyje arba bent to dialogo ieškojimu, laikytinas praeitų metų pabaigoje pasirodęs House of Bishops (Vyskupų Rūmų) organizacijos, vienijančios anglikonų vyskopus ir kartu su vadinamaisiais pastorių bei pasauliečių rūmais sudarančios anglikonų Bažnyčios generalinį Sinodą, dokumentas, besivadinantis lygiai taip pat ir popiežiaus enciklika – “May they all be one” – “Kad visi būtų viena”, ir, pretenduojantis būti anglikonų atsakymu į popiežiaus encikliką ekumenizmo klausimu.

1995 metais paskelbtoje enciklikoje “Ut Unum Sint”, Šventasis Tėvas kviečia įvairių

Anglikonai

Bažnyčių vadovus ir jų teologus įsijungti į brolišką ir kantrų dialogą apie vienybės tarnystę, priklausantią Romos vyskupui. Kai tik pasirodė enciklika “Ut Unum Sint”, tiek anglikonų primas Canterbury arkivyskupas George Carey, tiek anglikonų Bažnyčios ekumeninio dialogo komisija iš esmės palankiai priėmė popiežiaus mintis. Gilesniam įvertinimui prireikė laiko, nes anglikonų Bažnyčiai, kur pasireiškia bent kelios stiprios srovės, dažnai sunku apjungti visus ir kalbėti visų vardu.

Problematiškiausias klausimas, išryškėjantis ir naujajame anglikonų Bažnyčios dokumente, tebelieka Romos vyskupo tarnystė, o paprastai sakant, popiežiaus primatas. Dokumente pastebima, kad anglikonai niekada neginčijo asmeninės tarnystės principo ir praktikos pasauliniu lygiu vienybės klausimu, tačiau nedera nuvertinti rimtų kliūčių, kylančių dėl skirtingo Romos vyskupo jurisdikcijos interpretavimo. Anglikonams

popiežiaus figūra niekad nebuvo diskusijų objektu. Popiežiaus mokantis autoritetas pripažįstamas ir anglikonų, tačiau skirtumai prasideda kai kalbama apie šio autoriteto jurisdikciją. Anglikonams nepriimtina idėja dėl Romos vyskupo tiesioginės ir visuotinės jurisdikcijos. Tada daug neaiškumų kyla dėl kolegialumo principo, tada, anglikonų nuomone, popiežius sprendžia klausimus, priklausančius vyskupijos jurisdikcijai ir panašiai.

Nors anglikonų vyskupų dokumente “May they all be one” (Tegu visi bus viena) nieko naujo nupasakoma dėl trijų pagrindinių kliūčių katalikų ir anglikonų suartėjimui: kunigystės, eucharistijos ir popiežiaus primato, tačiau jis, be abejonės, vertintas kaip atsivėrimas dialogui. Anglijos katalikų Bažnyčia pastebi, kad nors ir oficialus dialogas tarp anglikonų ir katalikų po anglikonų Sinodo sprendimo šventinti moteris kungais pasidarė žymiai sunkesnis, tačiau parapijų lygyje santykiai tarp katalikų ir anglikonų iš tiesų yra labai geri.

Vatikano Radijas

J.Chretienio argumentai neįtikino F.Castro

F.Castro J.Chretieniui (kairėje) pareiškė, kad Kuboje vyksta reformos. Reuters nuotr.

Balandžio 28 d. baigėsi Kanados premjero Jeano Chretienio oficialus vizitas Kuboje. JAV bandant spausti Havaną, Kanada pabrėžė, kad nori taikiai šalinti nesutarimus.

Kubos lyderis Fidelis Castro J.Chretieniui pakartojo, kad Kuba ir taip vykdo reformas, todėl artimiausiu metu saloje neketinama atsakyti vienpartinės sistemos ir kitų komunistinės valstybės atributų.

Kanados premjeras prašė Kubos prezidentą paleisti keturis be

teismo kalinamus disidentus. “Jis paėmė sąrašą ir pareiškė jį apsvarstysiąs”, – pranešė J.Chretienas.

J.Chretienas trečdalį susitikimo laiko skyrė žmogaus teisių ir demokratijos klausimų svarstymams, tačiau neįtikino F.Castro.

Tai buvo pirmas Kanados vyriausybės vadovo vizitas į Kubą nuo 1976 metų ir pirmas J.Chretienio susitikimas su F.Castro. Kanados premjeras nepritarė 36 metus trunkančiam JAV Kubai paskelbtam embargui, tačiau sakė, kad Havana turi imtis žingsnių taip pat kaip ir Vašingtonas.

Dalykiška J.Chretienio politika gerokai skiriasi nuo ekstravagantiško buvusio premjero Pierre Trudeau požiūrio, kai jis per minėtą 1976 metų vizitą dešimtims tūkstančių kubiečių sušuko: “Viva Castro!”

“L.r.”

PRANEŠIMAS

Š.m. balandžio mėn. 19 d. įvykusiame metiniame SGM D-jos Melbourne susirinkime išrinkta nauja valdyba. Gegužės mėn. 8 d. pirmame posėdyje pasiskirstė pareigomis sekančiai: Pirmininkė - Jonė Žalkauskienė Sekretorė - Regina Pumputienė Išdininkė - Vera Morkūnienė Ligonų-senelių lankymo co-ordinatorė - Nijolė Kairaitienė Parengimų vadovė - Gražina Kunčiūnienė ir Audronė Kesminienė. Soc. Globos Moterų D-jos Valdyba

PRANEŠIMAS AUSTRALIJOS LIETUVIAMS

Australijos Lietuvių Dienų ruošos komitetas nutarė išleisti leidinį 20-tosioms Lietuvių Dienoms paminėti. Kultūrinės organizacijos prašome atsiųsti trumpus aprašymus apie savo veiklą, pridėdant nuotraukas.

Siųsti prašau Irta Valodkieniė - 8 Walsh Grove, North Geelong, VIC 3215. Tel. (03) 5278 9539.

Su pagarba,

Irta Valodkieniė
Lietuvių Dienų Ruošos k-to
Atsakinga už spaudą, informaciją

Jeigu nori būti Lietuvos Respublikos pilietis – badauk

Per televiziją, radiją ir spaudą pranešama, kad Latvija skriaudžia rusakalbius, neduoda jiems pilietybės, todėl Maskva įveda latviams ekonominius apribojimus, reiškia didelį nepasitenkinimą Latvijos vyriausybe.

Esu Lietuvos pilietis, Lietuvoje gimęs, augetis ir pasenęs. Ir tarnavau Lietuvoje, bet sovietinėje armijoje – visus 28 metus. Iš jų 25 metus – vidaus reikalų kariuomenėje. 1991 metais išėjau į pensiją, ir Lietuvos Vyriausybė paskyrė man 197 litų pensiją (be bazinės). Patys žinote, kaip lengva už tiek sudurti galą su galu.

Sužinojau, kad Lietuvoje yra įstaiga, kuri rūpinasi buvusių sovietų armijos kariškių pensininkų reikalais.

Šių metų balandžio 7 d. nuvažiavau į Vilnių ir susiradau tą įstaigą. Esu jos sąrašuose, bet man buvo paaiškinta, kad gačiau keturis kartus didesnę pensiją, jei atsakysčiau Lietuvos pilietybės.

Vieni verkia, kad negauna pilietybės, o čia turiu atsakyti Lietuvos piliečio vardu, kad gačiau užtarnautą pensiją.

Dar buvo paaiškinta, kad jei mano pavardė būtų rusiška, problemų nekiltų. Esu Lietuvos pilietis ir pilietybės atsakyti nežadu, tai tikriausiai ir užtarnautos pensijos iš Rusijos jau nebegausiu. Tokių kaip aš Lietuvoje yra ir daugiau.

Įdomus pasirinkimas: nori būti Lietuvos Respublikos pilietis – badauk arba atsakyk pilietybės ir gausi tai, ką sugebėjai per visą gyvenimą užsitarnauti.

Bronius Radzvilavičius
Alytus - (Iš “L.r.”)

UNIVERSAL TRAVEL

GRUPINĖ KELIONĖ Į LIETUVĄ

1998 m. birželio mėn.

Iš Sydney, Melbourne, Adelaide, Brisbane, Perth,

Į PASAULIO LIETUVIŲ DAINŲ ŠVENTĘ ir SPORTO ŠVENTĘ

Taip pat siūlome kainas pavieniems keliautojams ne tik į Lietuvą, bet ir į kitus pasaulio kraštus ir pačioje Australijoje.

Dėl lėktuvų kainų ir kitų paslaugų kreipkitės pas Henriką Antanaitį darbo metu (03) 9510 1777, arba savaitgaliais / vakarais iki 11.00 val. (03) 9857 8338.

VISION TOURS 620 St. Kilda Rd., Melbourne 3004

FAX: (03) 9529 5339

A.C.N. 052 954 622

Lic. 31542